

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Homili-||arvm Sive Sermo-||num doctissimi uiri loh. Eckij
ad-||uersum quoscunq[ue] nostri || temporis hæreticos,||
super Euangelia || de tempore || ... Tomvs ...**

... à Pascha usque || ad Aduentum,|| ...

Eck, Johannes

1534

VD16 E 292

Dom. XV. post pent. Euang. Du[m] iret Iesus in Ierusal. Lu. 17 Homilia una

urn:nbn:de:hbz:466:1-35259

denarios duos, utrunq; intelligit præceptum charitatis quod acceperunt à spiritu sancto, euangelium adnunciatur uniuerso mundo.

Et hic iam uideant scioli isti ne ochristiani, quod non utriusque tantum testamenti scripta nobis seruāda sunt, sed ea insuper quoque, quæ sancti dei apostoli & doctores erogarunt, quibus præterea largam retribuet dominus mercedem. Quid quod commissionem illi habent à domino sibi traditam supererogandi ultra duo testamentata, & dominus **CHRISTVS** quando redibit in cuiusque hominis morte, uel etiam in die nouissima redditurus est eis mercedem retributionis æternæ? Ad hæc omnia iam tandem quærit dominus legisperitū, dicens: Quis horum trium uiderit tibi fuisse proximus illi qui incidit in latrones? At ipse dixit: Qui fecit misericordiam in illum, peregrinus scilicet iste & alienigena, nam noti illius transierant relicto eo, sed qui adproximārat ei opere misericordiæ illi impenso, hic proximus ipsius fuit, iuxta illud **Solomonis**: Vir misericors bene facit animæ suæ, qui autem crudelis est, proijcit à se proximum suum. Concludens itaque dominus ait: Vade, & tu fac similiter. Ita & ego dico uobis dilectissimi in **Christo** fratres: Ite, & facite similiter. Estote misericordes, & erit uobis quoque deus propitius, qui retribuet uobis omnia opera uestra bona in uita sempiterna, quam omnibus nobis concedere dignetur, qui est in secula benedictus,
Amen.

DOMINICA DE
CIMA QVINTA POST FESTVM

Pentecostes, euangelium
Luca decimo
septimo.

NN

Matth. 8.
 Marci. 1.
 Supra. 5.

In illo tēpore: Dum iret Iesus in Ierusalē, transibat per mediam Samariam & Galileam. Et cū ingrederetur quōdam castellum, occurrunt ei decem uiri leprosi, qui steterunt à longe, & leuauerunt uocem, dicentes: Iesu præceptor, miserere nostri. Quos uidebat, dixit: Ite, ostendite uos sacerdotibus. Et factum est dum irent, mundati sunt. **V**nus autem ex illis ut uidit quia mundatus est, regressus est cum magna uoce magnificans deum, & cecidit in faciem ante pedes eius, gratias agens. & hic erat Samaritanus. Respondēs autem Iesus, dixit: **L**enit. 14. Nonne decem mūdati sunt? & nouem ubi sunt? nō est inuentus qui rediret & daret gloriam deo, nisi hic alienigena. **E**t ait illi: Surge, uade, quia fides tua te saluum fecit.

HOMILIA VNICA.

Ephē. 2.

De ab hinc octauo charissimi, audistis, quomodo Samaritanus maiorem uulnerato exhibuit misericordiam, quā uel sacerdos uel Leuita Iudæus uterq; quod utiq; male habuit Iudæos, quoniam nō inuidebant Samaritanis plurimum hanc gloriam à domino tribui. Christus autem qui ecclesiam suam ædificare uoluit ex Iudæis & gentibus atq; facere unum, hic quoque in-

ter Samariam & Galilæam iter faciens, nouam adhuc Samaritani uirtutem commendat. siquidem nouem Iudæis ex mundatione lepræ ingratis existentibus, unus ex omnibus Samaritanus rediit, & gratias egit domino. Etiam docere hic uoluit Christus, non solam sine operibus sufficere fidem, contra neochristianos. Sed nos iam textum hunc ipsum adgrediamur, & eum iuxta sensum literalem breuiter excutiamus.

Ascendens dominus Hierosolymam, iamq; consummatus opus redemptionis humanæ, hoc ipso tam multiplici suo itinere, quod huc illuc commigravit, grande nobis proposuit misericordiæ suæ argumētum. ut enim succurreret multis, his quidem prædicando, alijs sanitatem restituendo, sicq; attraheret multos ad fidem euangelij sui, ex uno loco perrexit in alium. Ascendit autem Hierosolymam ad populum exasperatum odio erga se, & sitibundum ex sanguine & morte ipsius. Verum nimirum memor ille fuit, uenisse se in redemptionem generis humani. quum ergo adesse iam festinabant tempora, ascendit: & adhuc in uia constitutus, miracula plura exhibuit. Ingressi enim castellum, occurrerunt leprosi decem. & recte quidem fecerunt illi, quoniam ægroti omnes adcurrere debent ad dominum, siue corpore ægrent, siue animo, ut inquit propheta: *Para te Israel, ut in occursum uenias deo tuo. Mitto hic quod* **Altos. 4**
 quidam ex scripturis uarios leprosos adferunt, & mystice exponunt. **Leuit. 13**
A longe autem steterunt leprosi isti, quoniam ex lege habebantur immundi, neque audebant appropinquare hominibus, & forte metuebant illi ne dominus fastidiret eos, eo quod in lege præceptum erat ca- **Theoph.**
 uere lepram corporis, uestium & domus. **A**t quamuis isti loco procul stant, oratione tamen prope fiunt. prope enim est dominus omnibus inuocantibus eum in ueritate. **Procul** erant corpore, quia pro maledictis habebantur, nec audebant cohabitare hominibus. quo docemur leprosos spiritu, hoc est, excommunicatos, uitare. **Prope** aut erant Christo oratione & affectibus pijs, quomodo publicanus ille etiam à longe stans, ne oculos quidem audebat **Luc. 18**
 attollere, & tamen descendit iustificatus in domum suam.

NN ij

Neq; uero steterunt tantum, sed & leuauerunt uocem suam, quod argumentum boni animi erat, dum dolorē cordis ore exprimebant. siquidem corde & ore nosmet accusare debemus corā domino, quod de filijs Israel legimus, leuasse eos uocem suam, & magnis gemitibus fleuisse. dixerunt autem: Iesu præceptor, miserere nostri. Inuocant ecce dulcissimum nomē Iesu, & uirtutem illius adepti sunt, quia factus ille ē eis Iesus, dum mūdauit ipsos à lepra, sed non simpliciter eum orant ut hominem, sed ut eū qui supra hominem, præceptorem enim eum nomināt, hoc est, dominum, creatorem. Nanq; uere præceptor ille est, qui præcepta nobis dedit salutis & uitæ, cuius uerba solus habet, testante Petro. Præceptor, inquit, miserere nostri. Non aurum petimus, neq; ebur, neq; argentum, tātum misericordiam tuam imploramus.

2. Sequitur, quos ut uidit, dixit: Ite, ostēdite uos sacerdotibus. Vidit utiq; ille eos oculis suæ misericordiæ & pietatis, quomodo eum orauit Dauid, ut se respiceret sui que misereretur, quod unicus sit & pauper. populus quoq; clamauit ad illum, dicens: Ecce respice, populus tuus omnes nos. Ita in missa hodierna clamat ad dominū ecclesia: Domine, respice in testamētum tuū, & ne derelinquas animas pauperum tuorum. Deus protector noster, respice in faciem Christi tui. Adeo usitatum est in sacris literis, ut petiti homines misericordiam dei, orent quatenus ille respiciat eos, sic deus miserationum ipse dixit ad Moysen: Videns uidi afflictionem populi mei. O quam necessarium foret nobis quoq; ut inuocaremus deum, quo respiceret nos tam duris temporibus misere afflictos.

Respexit eos misericorditer, & dixit: Ite, ostēdite uos sacerdotibus. Misericors ille fuit aspectu suo, misericors in uerbis, misericors in opere. Verbum enim ipsius efficax & omnipotens in opere est, qui nos animo & corpore saluat, iuxta illud Sapientis: Neq; herba, neq; malagma sanauit eos, sed tuus domine sermo qui sanat omnia. Ostēdite, inquit, uos sacerdotibus, de qua ostensione multa dixim⁹ dominica ab Epiphania domini tertia: & Beda hic tādē post Augustin. Nullum dominus eorum quibus hæc corporalia beneficia præstitit, inuenitur misisse ad sacerdotes nisi

¶ Leprosos, quoniam sacerdotium Iudæorum figura tantum erat futuri sacerdotij regalis, quod iam est in ecclesia, quo etiam sanctificantur, quorumque pertinent ad corpus principis omnium sacerdotum Christi. Quilibet ergo qui uel heretica prauitate, uel Iudaica infidelitate, uel superstitione gentili tanquam uarijs coloribus lepram re præseptatibus infectus est, nisi ad ecclesiam festinârit, & colorem ueræ fidei exhibuerit, non mundabitur. Sic Paulus quoque quum in terrâ esset prostratus, & uocem Christi audiret dicentis, Ego sum Iesus ille quem tu persequeris, missus tandem est ad Ananiam, à quo perciperet sacramentum salutaris documenti fidei. Poterat quidem dominus id omne præstare per se citra medium, sed ut societas fidelium comprobaretur, & unus ille omnium Christianorum color adstrueretur, misit eos ad sacerdotem. Sic Cornelius etiam missus est ad Petrum, & semper deinceps missi sunt peccatores ad prælatos ecclesiæ & animarum curatores, usque ad hæc tēpora. Quibus tandem neochristiani nostrates ea sunt felicitate, ut sacerdote pullo indigent neque confessione, tantum enim deo peccata sua adnūciant, atque ab eo absolui se putant, quamuis egregie in hoc falluntur. Quo ad literam autem, uerum est in ueteri testamento, sacerdotibus traditum fuisse iudicium cognoscendi inter lepram & non lepram: quod quando sublatum non dum fuerat officium, recte hos quoque leproso misit dominus ad sacerdotes. Sicut autem sacerdoti typico oportebat illos ex præcepto ostendere lepram, ita sacerdoti euāgelico detegere conuenit, aperire & confiteri lepram spiritalem: quoniam in hunc modum Salomon dicit eum, qui abscondit peccata sua, non adquisiturum iustificationem: illum autem qui confessus ea fuerit, & inde reliquerit, misericordiam adepturum. Quoniam quod hic eos ad sacerdotem misit, utique eo animo fecit, quo apud Matthæum unicum illum leprosum ablegauit ad sacerdotem, ut se illi ostenderet, ipsius iudicio se ut subijcerent, ex præcepto quod mandatum erat offerrent, & quicquid iniungeretur seruariant. sicque multis miraculum tantum dum innotesceret, plures ad fidem conuerterentur.

1. ¶ factum est, dum irent, mundari sunt. Hinc col
 NN ij

Actu. 9

Actu. 10

Leui. 14

Proue. 28

ligunt doctores, quod propositum confitendi peccata cum pœnitentia eorundem & contritione delet illa, ita ut quum homo pœnitentiam agit de peccatis, & abit ad sacerdotem confessurus eadem, adeo misericors est dominus, ut nondum confesso peccata dimittat, quamuis adhuc confessio requiratur. Vide plura super hac re in homilijs de sacramento, in materia pœnitentiæ. **David sane:** Dixi, inquit, confitebor aduersum me iniustitiam meam domino, & tu remisisti impietatem peccati mei. **Euntes mundati sunt,** quod etiam factum credi potest, quoniam si apud sacerdotes demum mundati essent, poterant illud sibi ipsis tribuere, & non uirtuti diuinæ. **Quum autem unus ex eis, Samaritanus, mūdationem suam cerneret,** rediit ad dominum, gratus & beneficiū sibi collarum agnouit, quod non fecerunt reliqui nouem Iudæi. **Ita impletum est illud Isaïæ:** Bos cognouit dominum suum, & asinus præsepe domini sui, Israel autem me non cognouit, & populus meus non intellexit. **Sic Samaritanus hic dominum deumq; suū cognouit, Iudæi uero non agnouerūt autorem sanitatis suæ & salutis.**

Psalm. 31

Isaïe. 7.

Luce. 17

Psalm. 33

Eccl. 43

**1. Reg. 4.
Johan. 18.**

Quatuor porro hic indicat euangelista, unde gratitudinem huius Samaritani colligimus. **Reuersus est enim,** magna uoce magnificauit dominum, cecidit in faciem ante pedes, & gratias egit. **Quod regressus est magna uoce,** magnum ipsius gaudium declarauit, quod ex misericordia Christi suscepit, per quam ex magna miseria liberatus est, & ideo magnificauit dominum cæterisq; hominibus idem faciendi dedit occasionem, uelut illud **Dauidi cum in clamans:** Magnificate dominum mecum, & exaltemus nomen eius in idipsum. certe enim hic fecit, iuxta cōsiliū **Sapientis:** Glorificantes dominū quantumcūq; potueritis, superualebit, & adhuc admirabilis magnificentia eius. **Et quod procidit in faciem,** argumentū de se præbuit euidens, qd dominum cognouerit deum suū, dum adorauit eum, diuinitatem ipsius hoc modo confessus. **Mali autem non procidunt in faciem, sed retro tantum,** sicut **Helix sella prolapsus ē cōfracto cranio,** & **Iudæi in monte Oliueti ceciderunt retrorsum.** **Magnam itaque gratiam adeptus est hic Samaritanus,** quando sic se humili-

uit coram domino, cuius pedibus qui appropinquant, ac **Deut. 32**
 capiunt utique de doctrina ipsius. Id adeo uos quoque fa-
 cere & adcurare addebet, ut sitis grati deo, agnoscatis il-
 lum, qui quicquid habetis contradidit uobis, in omnibus **1. Thess. 5.**
 gratias agentes ei.

¶ Atque non temere Samaritanum hunc fuisse euangeli **Theophy.**
 sta insinuat. Assyrii enim erant Samaritani. Ut iam nemo
 desperare debeat cuiuscumque nationis fuerit, modo corde toto
 se conuertat ad deum, sicut & reliqui nouem nihilo erant me-
 liores quod ex bonis nati fuerant Iudaeis. Samaritanus siqui-
 dem ille illuminatus non erat per scripturas prophetarum, pau-
 ca ex Christo uiderat miracula. Si autem percurramus euan-
 gelium totum, inueniemus Samaritanos ex tribus uirtutibus **Johan. 4.**
 laudatissimos, quod facile crediderint, sicut mulier ista Sama-
 ritana ad puteum sedens, & totus populus in ea ciuitate, quod mi-
 sericordiam proximis suis adhibuerint, sicut ille qui uul-
 neratum iumento suo imposuit, & quod grati fuerint, ut
 hic de quo nunc loquimur.

4. **¶** Respondens autem Iesus, dixit: Nonne decem mundati
 sunt? & nouem ubi sunt? Decem fuerant leprosi. Qui nume-
 rus saepe, per uniuerso genere humano usurpat, sicut in pa-
 rabola de decima drachma. itaque & hi leprosi decem, genus **Luc. 15**
 designant humanum, quod uniuersum sordida lepra infe-
 ctum fuit. Et quamuis dominus Iudaeos redemit ut gentes,
 illi tamen nec honorem & gloriam dederunt deo, neque
 crediderunt ei. Atqui hic uidemus, quod quum de nouem
 illis inquirat dominus, & si nostri non indigeat, nec gra-
 tiarum actione nostra, gratitudinem tamen est nobis requi-
 rit, iuxta illud Iob: **Job. 35.** **¶** Vbi eras quando me laudabant simul
 astra matutina, & quum iubilarent omnes filii dei? Graui-
 ter offendit dominum homo ingratus, & sane periculum
 est etiam hodie, ne ex decem baptizatis uix unus permaneat
 in gratia dei, ex decem confessis uix unus gratiam dei ac-
 quirat. multi enim sunt uocati, pauci electi. Et tamen de noue **Matth. 20**
 alijs quirit dominus, non quod ignoret quod nouit omnia antequam
 fiant, sed uel ut attendatur magis ratio ingratiitudinis, uel
 etiam quod ex more scripturae nescire dicit dominus quod non appro-
 bar, quodque sibi non placet, sicut nescire, profitemur ille se uirgines **Matth. 25**
 fatuas, scientia nimirum ad probationis. Ita hic quando dis-

pliebat domino ingratitude istorum nouem, querit de eis tanquam ignotis. Non est inuentus qui rediret & daret gloriam deo, nisi hic alienigena, qui melior fuit reliquis omnibus etiam Iudæis, iuxta istud Psalmi: Ecce alienigena & Tyrus & populus Aethiopum, si fuerunt illi. Cogit mendavit itaque eum dominus, & dixit: Surge, uade, quia fides tua te saluum fecit. Quam hic fidem collaudat dominus: non utique istam neochristianorum nudam & mortuam, sed illam quæ per charitatem operatur, quam habuit hic Samaritanus, ex ea compulsus reuerti ad dominum, cadere in faciem & gratias agere.

5. Cæterum mysticum quoque huius historiae sensum inuestigant hic doctores, quando certum est nos à domino non uerbis tantum, sed & factis edoctos esse. Atqui omnes omnium expositiones uobis hic referre fastidiosius forte esset quam utilius, proinde mitto reliquas omnes, unicam uobis sententiam Augustini proponam, quæ Beada, Ericus, & cæteri sequuntur. Leprosi eos significant, quæ ueram non habent fidei scientiam, & iactant multa atque uaria errorum documenta, neque ea celant, sed proponunt omnibus, & iactantiam sermonis breui mercantur gloriola. Est nunc quisquis uoler, & neochristianorum uideat mores & acta, quoniam alios ex alijs disseminant libellos uernaculos & latinos elegantissime compositos, quibus aures hominum perfricent & animos alliciant. Nulla autem unquam fuit doctrina falsa, quæ non aliquid ueritatis habuerit admistum. Vera igitur falsis permixta in disputatione alijs uel hominum sermonibus, lepram præ se ferunt, quæ corpus hominis ueris fictitiisque coloribus conquinat. Et huiusmodi quidem homines euitare debet ecclesia, ita ut procul ab illa arceantur, clamentque ad dominum Iesum, & præceptorem uocent eum, atque merito præceptorem, quoniam in cuius uerbis aberrauerat, eum humiliter præceptorem uocant, reuersuri ad ueram ipsius cognitionem. Siquidem quum à communione fidelium per excommunicationem se segregarint, non audent accedere ad dominum propius, sed uix à lōge stare possunt, petitaque ex domino ope, iubentur ire ad sacerdotem, unde cruditionem accipere debent omnes hæretici, & agri-

Augu. De
9. Euang.

tionem ueritatis contra suos errores, absolutionem quoque de peccatis, ut sic emundati iuxta regulam fidei Christianæ, priori inserantur restituanturque dignitati. Quamuis enim dominus errantibus omnibus posset per spiritum sanctum emittere ueritatem, uult tamen audiri prelatos & doctores ecclesie in doctrina Christianæ professionis, sicque fideles suos in multa humilitate confirmari. Id adeo in S. Paulo quoque cernimus, qui tamen euangelium suum neque ab homine, neque per hominem suscepit, & tamen eundem deus misit ad Ananiam, ex quo disceret quidnam sibi factum opus esset. Unicus autem ille qui reuersus est, Christianos bonos significat, qui inter blasphemias Iudeorum & hereticorum uoces magna uoce CHRISTVM confitentur, laudant & celebrant, sine intermissione gratias ei agentes, atque genua illi sua curuantes, quum interim mali retrorsum tantum in terga cadant, sicut de sequacibus Antichristi dicit Iacob: Fiat Dan coluber in uia, & cerastes in semita mordens ungulas equi, ut cadat ascensor eius retro. Salutare tuum expectabo domine. Ita uos quoque charissimi, licet uideatis mundum iam penè uniuersum lepra heresum & errorum perdite corruptum, quando leprosi non sunt se spiritualibus exhibere prelati, sed eos contemnunt & spernunt, at tamen confidite, spem habete firmam fore, ut det deus ihs quoque sine. dicite cum

Sala. 1

Actus. 9

Gene. 49

Iacob: Salutare tuum expectabo domine. Id adeo cito & propere nobis largiatur miserator & misericors dominus, Amē.

DOMINICA XVI.

A FERIIS PENTECOSTES
EVANGELIUM

Matth. VI.

NN v